

העם

נוצות הטווס

הם לא יוכלו להיפרד מאתנו לעולם. אחרי שישבנו כל כך הרבה זמן בממשלה נודעו לנו יותר מדי פרטים על מעורבות פנימית. אם נגלה אותם, תמוטט הממשלה! אמר בשעתו ח"כ ציוני-כללי בימי המשבר הגדול מסיבוב לדגל האדום.

בשבעים האחרונים, כשניהלה מפא"י מל"ח חמת עצבים עם הציונים הכלליים, הדליטו הצ"כ להוציא כמה חתולים שחורים מן השק. אולם באותו שק היו חתולים בעלי צב-עיים שונים, כיניהם חתולים ציונים-כלליים בהחלט.

לפי המפתח. כתוצאה מכך הציף בשבועיים עיים אלה את דפי העיתונות הישראלית מ"בול של גילויי-שחיתות שעוד לא היה כמספרם.

בשורה שלמה של עיריות, בעלות שני ה"צבעים, נתגלתה שורה שלמה של מעשי שחיתות גדולים וקטנים. בשורה שלמה של משרדי ממשלה נתגלו תכניות-שיקום פרטיות לפקידים ולאנשי-מפלגה; פה מסירת אופציות, שם קניית דירה (ראה מסגרת).

האורח שקרא את העתון חזל מכבר להתרגל. כל גילוי נוסף רק העמיק בו את ההכרה כי השחיתות היא תופעה כללית, חובקת-כל, אשר אין אף למפלגה אחת מנופולין עליה. ככל מיצרך אחר בארץ, היא מתחלקת לכל לפי המפתח המפלגתי המוסכם.

גן-החיות הלאומי. כאורה יכלו ראשי המפלגות לשמוח על קהות זו של הרגש הציבורי. שום ממשלה לא תיפול, שום מפלגה לא תפסיד בבחירות, בגלל גילויי כמה עשרות מעשי שחיתות בשורותיה. הסכנה האמיתית היתה אחרת. היא היתה חמורה ביותר.

הודיע השבוע שר-האוצר: המדינה דומה לטחסי, אשר המשתמטים מתשלום מסים מור-טיים את נוצותיה. ההשתמטות מתשלום מסים הגיעה לממדים של תנועה המונית.

היתה זאת תוצאה טבעית. איש אינו מכין בנקל מדוע עליו להיפרד מכסף שהרויח או השתכר. הבנה טבעית זו קשה עוד יותר כי השאיש קורא כי כסף זה הולך לקופה אשר הכל גונבים ממנה. משלם-המסים הממוצע (שהוא אי-משלם-המסים הממוצע) סבור כי אם כבר מוטל על הכסף להיגנב, מוטב שייגנב על ידו.

רק צעד קטן-אדא מפריד בגן-החיות הלאומי מי בין השור, שאינו נחסס בווישו, לבין ה"טחסי המסכן, שנוצותיו גמרטות.

ממשלה

המיועד הגיע

אבא התחתן עם אמא, התלונן הרב פלדן, ח"כ מפא"י הדתי.

היתה זאת ההרגשה הכללית ששררה ב"בנסת, עת הודיע השבוע ראש-הממשלה ה"מיועד משה שרת, בעברית הרהוטה של פרויטפור לספרות, כי הצליח להתגבר על ה"אות קי"

ככשולים ולהקים את ממשלתו החדשה - שלא היתה אלא הממשלה הישנה, פחות ב"ג" והפרוגרסיביים.

קשה מאד להפוך את בחירתה של ממשלה חדשה לענין משעמם, הכנסת השניה הצליחה בזאת באופן מהיר. כל הפראות הנובבות גויסו - נשיאה בעול האחריות, החלוקה צודקת של נטל המסים, מלחמה באבטלה, עמידה ללא רתיעה על המשמר - כדי לחפות על האמת היסודית, שביצבה מבצע לחיכוך הילדתי-כמעט: שאין שום חילוקי-דעות אמיתיים בין המפלגות העיריות בממשלה ובאופוזיציה.

היה זה אופייני שדובר האופוזיציה הראשון, יעקב חזן המוצק והגברי, התלונן בעיקר על שמפלגתו לא שותפה אף היא בעול האחריות - טענה מוזרה למדי מפי ראש אופוזיציה המגנה בתוקף את אותה ממשלה עצמה.

האמלט ואודיסיאום. כמעט קרן-האור היחידה בתמונה האפורה היה נאומו של יוחנן בארד, ח"כ חרות המבריק. הוא הכין לו במיוחד כמה ציטטות יוניות מן האילן-אדה והאודיסיאה כתבלין לדבריו על דוד בן-גוריון, הישועה את משה שרת להאמלט נבוך ואובד-עצות.

אולם שרת עצמו, על סף היום הגדול בו צורף לשמו התואר, ראש ממשלת ישראל, נראה מאופק וצנוע. הוא שיכח את יריבו, בן-גוריון, צירף משאלה שהלה יחזור ב"פחה ויקח לידיו את רסן השלטון - מלים יפות בפי אדם אשר ביג"י. עשה כמיטב יכולתו כדי להכשילו.

הדבר המיוחד היחיד שציין את היום היה מראה כמאה אורחים ירושלמיים, שחיכו מול בנין הכנסת לבואו של ראש הממשלה החדש היתה זאת הפעם הראשונה שהקהל הצטופף לברך את משה שרת בבואו. ה"עובדה שאותה שעה כבר היה שרת בתוך הכנסת הוסיפה נופך מיוחד למאורע.

ריבוע המעגל

כשנדועו הפרטים הראשונים על גודל ה"תקציב הממשלתי לשנת הכספים הבאה, הת"עורה בין הכלכלנים מבוכה. נודע, כי ה"תקציב הרגיל בלבד כולל 390 מיליון ל"י, לעומת 216 מיליון ל"י בשנה השוטפת.

אולם גם התקציב הקטן בהרבה של השנה השוטפת עומד להסתים בגרעון של 100 מיליון ל"י. כיצד יכסה האוצר, שאלו הכלכלנים, תקציב מוגדל ב"80%, וגם את ה"גרעון המתקרב למחצית התקציב הקודם? רואי השחורות ראו כבר בדמיונם את מכבש הדפוס הפולט מיליונים על מיליונים של שטרות כסף חדשים.

לשר האוצר היתה הסכרה אחרת: השער האחיד של 1.8 ל"י לדולאר יונהג בקרוב לגבי כל היבוא. כולל המזונות החיוניים. הכנסות האוצר יגדלו מבלי להדפיס אף שטר כסף נוסף.

מכיס אז כים. הכלכלנים לא הסתפקו ב"ביניהם התנגדות כמה מראשי מפא"י, כמו גולדה מאיר, אבא חושי, פנחס רשימי, שהצביעו נגד אישור ההסכם עם הצ"כ מתוך רצון לשחרר את מפ"ם במחשלה.

בפתרון קסמים זה. שאלו הם: עם התיקרות המזונות יעלה גם האינדקס. מניין יקח האוצר את הכספים הדרושים להעלאת המשכורות ולהקלת מחסור המזומנים בשוק, שההתיקרות תחמיר אותו עוד יותר?

גם כאן היתה לאוצר תשובה מוכנה: לא יתיקר דבר. הפרשי המכירים שייגרמו על ידי העלאת המזונות לשער הגבוה ביותר, יכוסו על ידי סובסידיות שיתן האוצר כדי להויל מחדש את מחירים של המזונות.

ומאיו קופה יילקחו הסובסידיות? אומר האוצר: את הסובסידיות יכסו בעלי ההב"ח

הצעד, פורסמה ההודעה הרשמית לא על ידי שרת האינפורמציה האמריקאי (יוסי) כי אם על ידי ממשלת הסיוע עצמה. עתונאים שנפגשו השבוע לשיחות רשמיות עם "הוגים יודעי דבר" שהביעו את המה" גם על המקרה - כפי שאמרו פקידי משרד החוץ, קיבלו אף גנת דברי תרעומת של משרד החוץ על משרד ראש-הממשלה הבן-גוריוני לשעבר. אמרו הפקידים: "אין אנו יכולים לתקן משגים שנעשו על ידי אנשים שהם חובבים מבחינה פוליטית וכל נסיונם אינו אלא היותם מקורבים לאיש זה או אחר.

ראש-הממשלה משה שרת מציג את ממשלתו בפני הכנסת אבא התחתן עם אמא

החוב הפוליטי היה טדי קולק והאיש לו ייה מקורב היה לא אחר כי אם ראש ה"ממשלה לשעבר, דוד בן-גוריון. פקידי משרד-החוץ אף הביעו את התקווה שמצב זה ישתנה בעתיד. מאחר שעניני ה"סיוע מבחינה פוליטית רוכזו מעתה על ידי שרת, בן אבא מסגרת משרד החוץ ובין אם במסגרת משרד ראש הממשלה. אין להניח שטדי קולק יהיה עוד בין אנשי המפתח בשני משרדים אלה.

סות הגדולות, שישלמו היטל חדש להחזרת הסובסידיות. אלא שכל מעגל הקסמים הזה תלוי על בלי"מה. כי, טוענים הכלכלנים, המונח "בעלי הכנסות גדולות" עתיד להיעלם בקרוב, לפחות להלכה, מהמלון העברי.

מדיניות

החובב הפוליטי

בשורת מכוניות אמריקאיות הגיע בשבוע שעבר מספר רב של אורחים דרך רחובות נצרת לביתו של ראש העיר לביקור יידידותי. לאחר הביקור נכנסו האורחים לחדר הישיבה של עיריית נצרת, לשם ישיבה רשמית עם מועצת העיר.

בין האורחים היו ברוס מקניאל, ראש משלחת הסיוע האמריקאי, וייליאם קרר, ה"מומחה הראשי של המשלחת לעניני מים. נושא הדיונים היה: אספקת מים לנצרת. משרד החוץ הישראלי לא ידע כלל על המאורע קודם לכן. אך היה זה מעשה מפחן ורב משמעות של משרד-החוץ האמריקאי ב"האשינגטון. כשחזר דאלס מסיוורו בארצות המרחב, מסר בדין וחשבון שלו פרטים על הנעשה ב"שטחים המוחזקים על ידי ממשלת ישראל". בין השאר גם נצרת. גם לנציגיו בארץ הורה דאלס לנהוג בנצרת באורח מ"יחוד, שימחישו על ידי גיטסה, אם לא על ידי מעשה מדיני, כי ארצות-הברית אינה רואה בנצרת חלק בלתי-נפרד מישראל.

מחויב לסכום. מקדניאל פנה או אל טדי קולק אשר שימש המקשר עם משלחת הסיוע, הודיעו כי יש בכונתו להקציב סכום כסף לצרכי אספקת המים לנצרת. מחויב לסכום הסיוע הרגיל המוקצב לישראל. קולק הס"כים. הודיע כי ממשלתו תקציב גם היא סכום דומה מקרן ההשוואה בלירות ישראליות. ש"החוץ משה שרת, אשר מאז ומתמיד לא נמנה על מערכי כשרונו המדיני של קולק, כש מאד משנודע לו על ההסכם, רגז על כך על התיעוצו עמו, הסביר כי קולק לא הפס את משמעותו החקדים המדיני שיש ב"אישור סיוע לנצרת. מחויב לסכום הסיוע הרגיל המוקצב לישראל. שרת ניבא עתידות, אמר שזהו פתח לצרות שמוטב היה להילחם בהן מיד בהתחלה.

ישראל לא קיימת. ואכן, שיחתם של מקדניאל וקרר עם חברי עיריית נצרת התנהלה כאילו לא היתה ממשלת ישראל קיימת כלל וכאילו כל הענינים אינם אלא בינה, בין העירייה ובין חברת מקורות. בהודעה רשמית שפורסמה לאחר השיחות על ידי משלחת הסיוע נאמר כי "הוסכם שהתכנית יוגשו לעיונה של ממשלת ישראל. על גנת שיקשה על ישראל למחות באורח רשמי על

שילומים

קואיטיו גדייק

הודעה רשמית סתומה של דובר משרד ה"תחבורה, שמה לפני שבוע קץ לפרשה אופיינית, למהלך הענינים המסחריים. הקשורים ב"ביצוע הסכם השילומים. הדובר הודיע כי ממלא-מקום מנהל הרכבות בנימין גלבוש הפסיק את עבודתו מאחר ששר התחבורה החליט שלא לחדש את החוזה שלו. הדובר לא הסביר מדוע נעשה צעד זה אף כי הודה כי גלבוש הוא אדם בעל נסיון רב בהנהלת עניני רכבות ברומניה ובצרפת. אומנם, טען הדובר, הנסיון שלו הוא בעיקר הנדסי ואילו אנו זקוקים לאנשים בעלי נסיון משקי.

מאחורי הודעה סתמית זו הסתתרה פרשה אחרת. גלבוש חזר מגרמניה, מקום שם טי"פל ברכישת ציוד לרכבות בכספי השילומים. הוא הבטיח לפיימה גרמנית מסוימת שה"ציוד ירכש כולו אצלה. הבטחה זאת נתן גלבוש תמורת קומיסיון מסויים, כך על כל פנים גילה כתב על המשמר בחוגי תברת השילומים.

יומיים לאחר שפורסמה הידיעה, הודיע גדעון פת, מזכירו של שר התחבורה כי לידיעה אין כל שחר. הכתב, שהיה נרגז מאוד מעצם הנוהג הממשלתי של הכחשות על ימין ועל שמאל, הנהוגות בממשלה לגבי כל דבר קטן כגדול, פנה בשיחה בעל-פה לאנשי השילומים והזהיר אותם: "אתם ר"צים שאפרסם את כל הפרשה? מה כאן לא נכון? אה, אולי שכחתם לציין לקומיסיון שהוצע לגלבוש היה חמשה וחצי אחוזים." לא נודע על המשך.

מפלגות

צייד

הפרשה היתה טראגית מדי מכדי שאנשיב מן הצד ייהנו ממנה הנאה ספורטאית. אחרת היו, מן הסתם, עוסקם בהימורים על הנושא: "מתי יצוד מאיר יערי את "קובה" ריפתין?" ריפתין, גבר ממושקף ולבן שער, נמנה תמיד עם האגף השמאלי של המפלגה. בשטח הרוח לא הפירד אלא חוט-השערה בינו ו-

חבלי הלידה של הממשלה